

den geschiedschrijver, „alle wetenschappelijkste mannen van het hof te Rome zich aan het meer verzamelden.”

In 1535 werd het voor de tweede maal beproefd door den Milaneeschen ingenieur Francesco de Marchi. Hij maakte daartoe gebruik van de oudst bekende duiker-costumes. Het eenige resultaat was, dat enkele stukken marmer en houten versieringen naar boven gebracht werden.

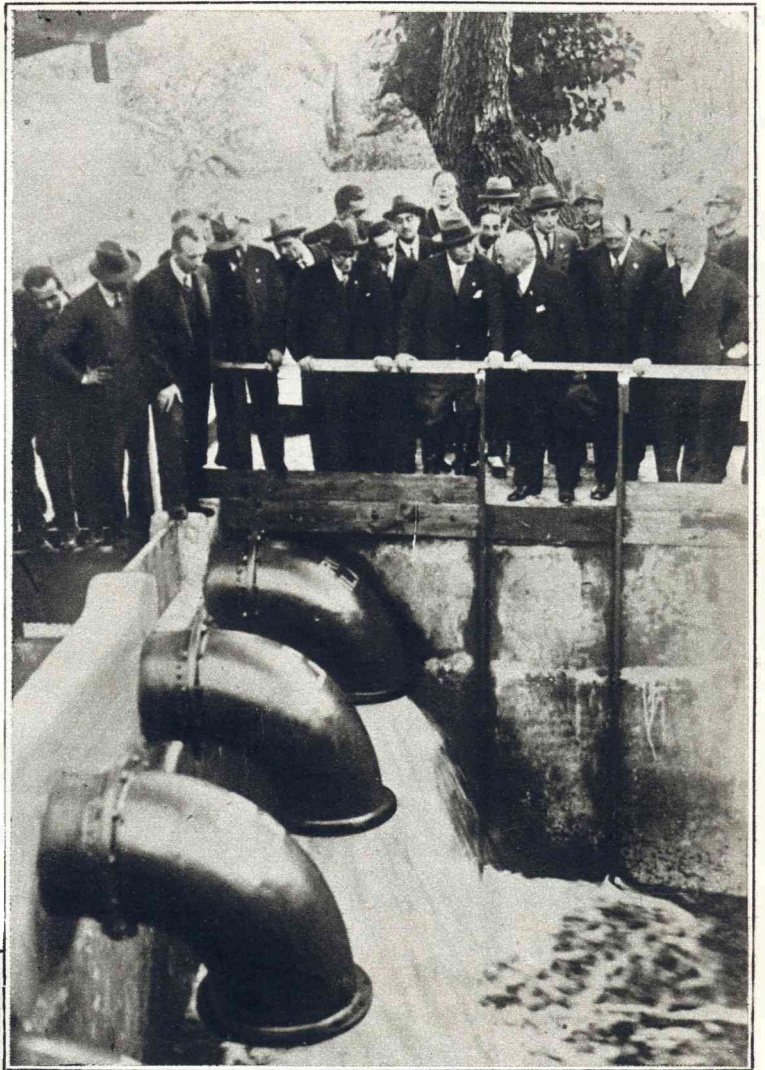
Daarna probeerde Annesio Fusconi het nog eens in 1827. Evenals Alberti was het zijn bedoeling, de schepen te lichten, maar het eenige, dat hij aan de oppervlakte vermocht te brengen, waren een paar houten fragmenten.

Niet meer geluk had Ronchie in 1895.

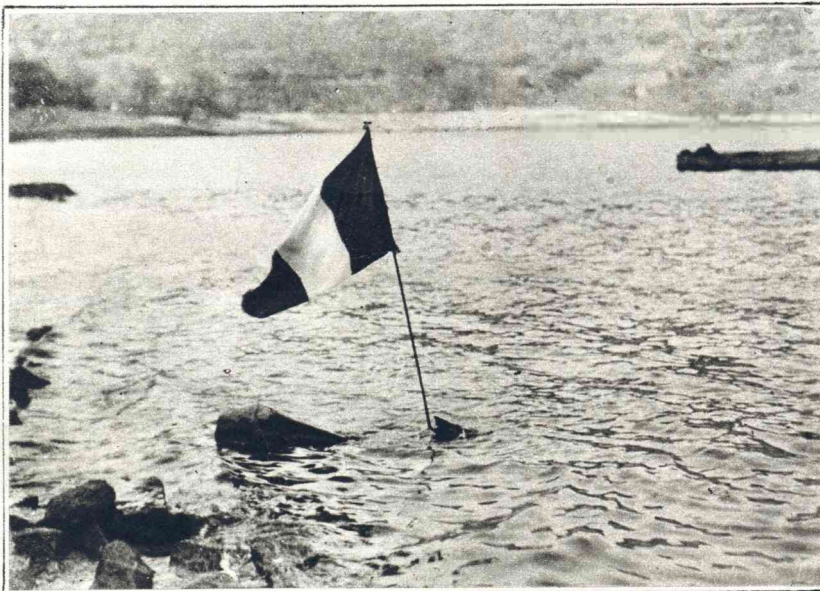
Negen jaar daarna trachtte men weer de schepen te lichten. Thans was het resultaat, dat een Medusa-beeld en eenige kunstig bewerkte bronzen leeuwenkoppen opgevischt werden. Tevens ontdekten men bij deze gelegenheid de grondvesten van den hiervóór vermelden tempel van Diana.

Na 1904 is de kwestie voortdurend in studie gebleven. Vooral de ingenieur Vittorio Malfatti heeft het probleem van alle zijden bestudeerd; en zijn rapporten zijn van groote waarde geweest voor de thans ondernomen en bijna voleindigde pogingen. De meeste vroegere plannen waren gericht op het naar de oppervlakte brengen der schepen. Malfatti kwam tot de conclusie dat dit, nu de schepen negentien eeuwen op den bodem hadden gelegen en natuurlijk totaal met dikke lagen slijk waren overdekt, niet meer mogelijk was. Zoo bleef als eenig middel, het meer zoo ver leeg te laten loopen, dat de schepen vrij komen. Hier was werk voor de voortvarendheid van Mussolini. In 1926 werd door hem een commissie benoemd, onder leiding van Fedele, ter bepaling van de beste methode om het meer te laten drooglopen.

Het meer heeft geen natuurlijke afwatering, maar wel een kunstmatige: een tunnel, reeds gegraven in de dagen van Julius Caesar,

DE UITMONDING der pompinstallatie.

DE ITALIAANSCH VLAG op een der schepen van Caligula, toen het water zoo ver was gedaald, dat het eerste schip zichtbaar werd.

die door de omringende heuvels liep en uitkwam even boven den normalen water-spiegel van het meer. Aan de andere zijde mondt de tunnel uit in een riviertje, dat zijn water naar de Middellandsche zee afvoerde. Nadat verschillende plannen bestudeerd waren, besloot men den ouden tunnel schoon te maken en te herstellen, en door middel van vier breede buizen het water naar dien tunnel op te pompen om het aldus af te voeren. Dit is, gelijk men weet, geschied; gedurende den laatsten tijd zakte de waterspiegel gemiddeld vier à vijf cM. per dag.

Het werk wordt uitgevoerd door een particuliere maatschappij, onder de hooge goedkeuring en het toezicht van de regering. Om het eerste schip te bereiken — het tweede ligt iets dieper — moest dertig

HET RESULTAAT. Een gedeelte van een der schepen op den oever van het meer van Nemi.

